

บทความวิจัย

อัตชีวประวัติของต่วนฆูรหาญีอับดุลเราะซิด อัลบันญะรีย

ต่อเหลือบ โอรัมหลง*, อับดุลเลาะ การีน**

*นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาอิสลามศึกษา (อุศูลุดดีน) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU) obile : [+66] 0872949131. E-mail : Toleb_Arabic@Hotmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาอิสลามศึกษา (อัลกุรอาน และอัลหะดีษ) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU) Mobile : [+66] 0816784437, Fax : [+66] 076348726. E-mail : Abdullah.d@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องอัตชีวประวัติของต่วนฆูรหาญีอับดุลเราะซิด อัลบันญะรีย เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชีวประวัติของท่าน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิเคราะห์ และการสร้างจินตนาการเชิงสังคมวิทยาโดยการสัมภาษณ์เครือข่ายของต่วนฆูรหาญีอับดุลเราะซิด อัลบันญะรีย ณ อมุนตัย กะลีมันตัน ประเทศอินโดนีเซีย ผลของการศึกษาพบว่า ท่านได้ถือกำเนิดในปี ค.ศ. 1884 ในช่วงเยาว์วัยท่านเป็นเด็กที่ฉลาดรักในการเรียนสามารถเรียนอัลกุรอานจบเล่มในขณะที่ยังอายุได้ 7 ปี เมื่ออายุได้ 20 ปี ท่านได้เดินทางไปศึกษาความรู้ที่มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร เมื่อสำเร็จการศึกษาจึงได้เดินทางกลับบ้านเกิด และได้แต่งงานกับ คีตี ฟาติมะฮฺ บินติ อับดุลเราะฮมาน คิตติก มีลูกทั้งหมด 6 คน ท่านได้ศึกษาความรู้จากอุลามาอ์ที่อาลิมเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นท่านทุ่มเทเวลาทั้งหมดเพื่อการเผยแผ่อิสลาม ซึ่งได้รับการยอมรับและชื่นชมจากสังคมอย่างมาก ท่านเป็นผู้ที่อุทิศตนเพื่ออิสลามจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตในปี ค.ศ. 1934.

คำสำคัญ : ชีวประวัติ, ต่วนฆูร, อัลบันญะรีย

Research

The autobiography of Tuan Guru Haji Abd al-Rasheed al-Banyariy

Toleb O-ramlong, Abddullah Karina***

**PhD students, Faculty of Islamic Studies (Usuluddin) College of Islamic Studies, Prince of Songkla University (PSU) Mobile : [+66] 0872949131. E-mail : Toleb_Arabic@Hotmail.com*

***Adviser, Faculty of Islamic Studies (al-Quran wa al-Sunnah), College of Islamic Studies, Prince of Songkla University (PSU)) Mobile : [+66] 0816784437, Fax : [+66] 076348726. E-mail : Abdullah.d@psu.ac.th*

ABSTRACT

A study of autobiographical studies of Tuan Guru Haji Abd al-Rasheed al-Banyariy. Was a descriptive study. The purpose is to study the biography of him. Collected data by using notes, interviews and observations. Analyze data using analytical principles and created sociological imagination. By interviewing his kinship at Amuntai, Kalimantan, Indonesia. The results of the study founded that Tuan Guru Haji Abd al-Rasheed al-Banyariy was born in 1884. During his youth, he was a clever boy and loved learning. He can finish Al-Quran at the age of 7 years-old. When he was a 20 years-old, he went to study at Al-Azhar University. When he graduated, he returned home and married with Siti- Fatimah Binti Abd-Rahman Siddik and has 6 children. He was study for knowledge with many-many knowledgeable people. After that he dedicated the time to propagated Islam and he has been recognized and respected by the society. He was dedicated to Islam until the end of his life in 1934.

Keywords : Autobiography, Tuan Guru, al-Banyariy

บทนำ

ต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี อัลบันญะรีย มีภูมิลำเนาอยู่ที่ อมุนตัย กะลิมันตัน ประเทศอินโดนีเซีย ท่านเป็นบุคคลที่มีบทบาททางสังคมเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา และนักเผยแพร่อิสลาม ท่านมีอายุ 50 ปี ตลอดชีวิตของท่านทุ่มเทให้กับการศึกษา และเผยแพร่อิสลามสู่สังคม การศึกษาของท่านตั้งแต่เยาว์วัยจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย และกลายมาเป็นผู้เผยแพร่อิสลามที่สังคมให้การยอมรับ การมีคุณลักษณะแบบนี้ไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคน แต่จะเกิดขึ้นกับผู้ที่มีความพยายาม และมีความเฉลียวฉลาด ตลอดจนมีทักษะในการเผยแพร่อิสลามสู่สังคม วาระสุดท้ายของชีวิตท่านยังได้ฝากฝังให้กับบรรดาศาสนิกชนมีความมุ่งมั่นในการเผยแพร่อิสลาม จากวันที่ท่านได้เสียชีวิตจนถึงวันนี้แม้เวลาจะล่วงเลยมานานแต่ชาวอมุนตัย กะลิมันตัน ประเทศอินโดนีเซีย และมุสลิมในอาเซียน ยังได้รับประโยชน์จากผลงานของท่าน เช่น หนังสือเปอรูกุนันสิมบะฮ์ยัง ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในอาเซียน ดังนั้นชีวประวัติของท่านจึงนับเป็นชีวประวัติที่ควรแก่การศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อคิด และแบบอย่างสำหรับชนรุ่นหลัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาชีวประวัติของต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี อัลบันญะรีย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี อัลบันญะรีย

รวบรวมข้อมูลเอกสารที่ได้จากเครือข่ายของต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี อัลบันญะรีย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้เขียนได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ บ้านเกิด และโรงเรียนของต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี อัลบันญะรีย ณ อมุนตัย กะลิมันตัน ประเทศอินโดนีเซีย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับต่วนซูรหาญี เช่น เครือญาติ คณาจารย์จากโรงเรียนของท่าน และการสังเกตการณ์ เช่น บ้าน สุสาน สภากาชาด และโรงเรียนของท่าน ข้อมูลที่ได้มานำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ชื่อวงศ์ตระกูล

บิดาของต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี มีชื่อว่า หาญีรอมลี ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม หาญีอิสรอม และมารดาของท่านมีชื่อว่า หัจญะ เคาะดีญะฮ์ มาจากครอบครัวชาวยาวนา ที่มีชีวิตเรียบง่าย มีความเลื่อมใสในศาสนา และปฏิบัติอบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด (Rif'an Syafruddin and Amir Husaini Zamzam, 2015) การใช้ชีวิตในครอบครัวที่เรียบง่ายเคร่งครัดในศาสนา ทำให้ต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดีได้ถือกำเนิดในครอบครัวที่ดี และจากครอบครัวที่มีคุณสมบัติดังกล่าวกลายเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้ท่านมีความสนใจศาสนาตั้งแต่เยาว์วัย

2. กำเนิด ต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี อัลบันญะรีย

ต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี ได้กำเนิด ในปี ค.ศ. 1884 ณ ที่หมู่บ้าน ปากาปูรัน (Pakapuran) อะมุนตัย อุตารา (Amuntai Utara) ฮูลู ซุงงัย อุตารา (Hulu Sungai Utara) กะลิมันตัน เซอลาตัน (Kalimantan Selatan) (Rif'an Syafruddin and Amir Husaini Zamzam, 2015 : 1) ต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดีได้ดำเนินชีวิตตามรูปแบบทั่วไปของสังคม หมายถึง เมื่อช่วงวัยเด็กก็อาศัยอยู่กับครอบครัว ศึกษาความรู้ขั้นพื้นฐาน และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็ได้แต่งงาน สร้างครอบครัว มีบุตรเพื่อสืบตระกูลต่อไป

3. ภรรยาและบุตร

ต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดี เมื่ออายุได้ 20 ปี ท่านได้แต่งงานกับ ศีตี ฟาติมะฮ์ บินดี อับดุลเราะฮ์มาน ศิดดิก การแต่งงานในครั้งนั้นอัลลอฮ์ได้ประทานลูกให้กับท่านทั้งหมด 6 คน มีลำดับดังนี้ 1. ซะหฺเราะฮ์ (Zahrah) 2. มุหิบบะฮ์ (Muhibbah) 3. รอมลี (Ramli) 4. ซุฮริอะฮ์ (Zuhriah) 5. อัสนะฮ์ (Asnah) 6. อะหมัด นับบัน (Ahmad Nabhan) สำหรับ อัสนะฮ์ (Asnah) และอะหมัด นับบัน (Ahmad Nabhan) เป็นลูกสองคนที่ได้ถือกำเนิดหลังจากที่ท่านได้กลับมาจากประเทศมิดุ (Nur Hidayatullah, n.d.) ต่วนซูรหาญีอับดุลเราะฮ์ดีได้แต่งงานกับภรรยาของท่านและมีลูกด้วยกันหกคน มีลูกผู้ชายสองคน คือ รอมลี และอะหมัด นับบัน มีลูกผู้หญิงสี่คน คือ ซะหฺเราะฮ์ มุหิบบะฮ์ ซุฮริอะฮ์ และอัสนะฮ์ สำหรับอัสนะฮ์ และอะหมัด นับบัน ได้กำเนิดหลังจากที่ท่านได้กลับมาจากศึกษาที่ประเทศมิดุ การที่ท่าน

มีลูกถึงหกคน และต้องเดินทางไปศึกษาวิชาความรู้ถึงต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่าท่านมีความมุ่งมั่นในการศึกษา มีความอดทนที่ต้องจากครอบครัวและลูกๆ อันเป็นที่รัก กว่า จะประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และเป็นที่ยอมรับของสังคม ท่านต้องทุ่มเททั้งเวลา ทรัพย์สิน และความสุขส่วนตัว ดังนั้นประวัติการศึกษาของท่านจึงเหมาะแก่การเป็นแบบอย่างต่อผู้ที่กำลังศึกษาวิชาความรู้

4. การศึกษา

การศึกษาของตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดสามารถแบ่งออกเป็นสองช่วงเวลา ช่วงเวลาที่หนึ่ง คือการศึกษาในประเทศ และช่วงเวลาที่สอง คือการศึกษาในต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยอัลอัสฮัร ประเทศอิรัก

4.1 การศึกษาของตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดในประเทศ

สำหรับตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิด ตั้งแต่เยาว์วัย ท่านมีความเป็นนักการศึกษา และเป็นผู้นำ สามารถมองเห็นเครื่องหมายความยิ่งใหญ่ในด้านจิตวิญญาณตั้งแต่เยาว์วัย ในช่วงเวลาว่างท่านได้ศึกษาและอ่านอัลกุรอาน ท่านจบการศึกษอัลกุรอานกับตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่อยู่ในหมู่บ้านของท่าน ท่านเป็นเด็กที่เก่ง มีไหวพริบ เฉลียวฉลาด จนกระทั่งสามารถท่องจำอายะฮ์อัลกุรอานได้ และเมื่ออายุได้ 7 ปี ท่านได้จบการศึกษอัลกุรอาน จากสภาพเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้บิดามารดาของท่านมีความยินดี และภาคภูมิใจในตัวของท่านเป็นอย่างมาก ในขณะที่เพื่อนของท่านส่วนใหญ่ไปโรงเรียน “Inlansche School” แต่ในทางตรงกันข้ามท่านได้ไปศึกษาวิชาศาสนา ณ หมู่บ้านของท่าน ท่านมีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาวิชาความรู้ ถึงแม้ว่าบ้านของท่านกับบ้านของตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่ท่านเดินทางไปศึกษานั้นจะมีระยะทางที่ห่างไกล ในระหว่างนั้นท่านได้ศึกษาวิชาความรู้ศาสนา กับตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่หมู่บ้าน ปาลิมบังงัน (Palimbangan) ซึ่งมีระยะทางจากบ้านของท่าน 5 กิโลเมตร เมื่อเข้าสู่ฤดูฝน ท่านก็ยังเดินทางไปศึกษาความรู้ที่บ้านตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดโดยใช้ก้านใบตองปิดบังน้ำฝน ต่อมาหลังจากที่ท่านได้รับอนุญาตจากบิดามารดา ท่านก็ได้เดินทางไปสู่พื้นที่อื่นๆ เพื่อศึกษาวิชาความรู้อิสลามกับตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่เป็นที่รู้จักกัน ณ เวลานั้น ในขณะที่ได้ศึกษาวิชาความรู้ศาสนากับบรรดาตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่เลื่องลือแล้ว ท่านได้ศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในวิชาความรู้ด้านอื่นๆ (Rif'an Syafruddin and Amir Husaini Zamzam, 2015) ตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดมีคุณลักษณะเป็นนักค้นคว้า ตั้งแต่วัยเยาว์ สิ่งแรกที่ท่านศึกษาคือวิชาอัลกุรอาน ท่านได้รับ

การวางแผนการเรียนที่ดีจากพ่อแม่โดยเริ่มต้นจากการเรียนรู้อัลกุรอาน และวิชาศาสนาแขนงอื่นๆ กับตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่บ้าน เมื่อมีความรู้ในระดับหนึ่งท่านก็ได้รับอนุญาตจากพ่อแม่ให้ไปศึกษาต่อกับตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดในพื้นที่อื่นๆ ท่านมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา และให้เกียรติต่อตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดผู้สอน เนื่องจากตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้แตกฉาน และมีประสบการณ์ในการสอนมาอย่างยาวนาน และในส่วนสำคัญ ตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดที่ท่านได้ศึกษานั้นได้มีโอกาสศึกษาวิชาความรู้ศาสนา ที่นครมักกะฮ์ และมีศรัทธา ประเทศอิรัก ดังนั้นบทเรียน และเรื่องราวต่างๆ ที่ได้รับจากตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดโดยตรงต่อตัวของท่าน ทำให้ท่านปรารถนาที่จะศึกษาวิชาความรู้เพิ่มเติม ณ มีศรัทธา ประเทศอิรัก (Abdullah Karim and Ahdi Makmur, 2006) ประสบการณ์และความชำนาญในสาขาวิชาแขนงต่างๆ ของตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดมีความสำคัญอย่างมากเพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้อย่างดี และสามารถนำความรู้ที่เข้าใจมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดได้รับประโยชน์ในด้านความรู้ แนวคิด และแบบอย่างจากตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดของท่าน และมีความตั้งใจที่จะศึกษาความรู้เพิ่มเติม จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดที่จะไปศึกษาต่อต่างประเทศ

4.2 การศึกษาของตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดในต่างประเทศ

ตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดมีความปรารถนาที่จะศึกษาวิชาความรู้เพิ่มเติม ณ ต่างประเทศ ก่อนที่ท่านจะเดินทางไปศึกษาวิชาความรู้เพิ่มเติม ณ ต่างประเทศดังที่ท่านปรารถนานั้นไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับตัวท่าน เนื่องจากต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการเดินทางเป็นเงินจำนวนมาก และในขณะเดียวกันก็ต้องรับผิดชอบครอบครัวที่ทิ้งไว้เบื้องหลังเช่นกัน แต่ก็ได้รับความเข้าใจจากบิดามารดาของท่าน และภรรยา ลูกๆ ด้วยการสนับสนุนในความตั้งใจของท่าน เช่นเดียวกันยังได้รับ คุอาอ์ และการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากพ่อแม่ยายของท่านอีกด้วย ในปี ค.ศ. 1912 ตัวนุรหุฎฏะฮฺเราะฮิดได้เดินทางสู่มีศรัทธาพร้อมกับเพื่อนของท่านชื่อ หาญญ์ มัสนูร์ ในระหว่างการเดินทางนั้นได้หยุดพักที่ ตัมบิลาห์นัน สุมะเตอร่า (Tambilahan Sumatera) และปูเลา ปินัง ทางทิศตะวันตกของประเทศมาเลเซีย (Pulaw Penang Malaysia Barat) และโยโฮร์ (Johor) ท่านได้ใช้เวลาหยุดพักที่ ปูเลา ปินัง เป็นเวลา 3 เดือน โดยประมาณ ท่านได้รับการต้อนรับจากชุมชนอย่างดียิ่ง โดยเฉพาะการต้อนรับของคณบดีที่มัสยิดที่ท่านอาศัยอยู่ที่นี่ ณ สถานที่แห่งนี้ท่านได้บรรยายและสอนวิชาความรู้ศาสนา

ให้กับชุมชน จากการอุทิศตนเพื่อสังคมท่านจึงได้รับความช่วยเหลือในด้านการเงินจากชุมชนที่นั่น และท่านได้นำเงินดังกล่าวใช้จ่ายในการเดินทางไปมีศร ต่วนฮูรฮาญี้อับดุเราะฮิด และฮาญีมันศูร เปรียบเสมือนสองบุตรชายจากกาลิมันตัน (Kalimantan) ที่เป็นบุคคลแรกๆ ในหน้าประวัติศาสตร์ซึ่งได้ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยอัลอัซฮาร์ (University al-Azhar) ท่านได้ใช้เวลาในการศึกษาวิชาความรู้ ณ มหาวิทยาลัยอัลอัซฮาร์ (University al-Azhar) โดยประมาณ 10 ปี จนกระทั่งได้รับประกาศนียบัตร อัล อะละมียะฮฺ ลิล ฮูเราะบาอฺ (al-Alamiyah lil Ghuraba) ตลอดเวลาที่ได้ศึกษาวิชาความรู้ ณ มหาวิทยาลัยอัลอัซฮาร์ (University al-Azhar) ท่านได้รับประสบการณ์ และอุปสรรคมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเงิน เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากบิดามารดาของท่านเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน แต่ในทางกลับกันต้องหาเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันด้วยตัวของท่านเอง คือการช่วยงานในร้านอาหารในเมืองโครี ส่งโรตีให้กับลูกค้า และช่วยงานในสำนักพิมพ์เพื่อตรวจบทความต่างๆ ที่จะตีพิมพ์ในมีศร โดยใช้ภาษาอาหรับ และภาษามลายู เช่น กิตาบสิรอญลุฮุดา (Kitab Sirajul Huda) แต่งโดยมุหัมมัด บาดาวี อัล สุมบาวียฺ (Muhammad Badawi al-Sumbawi) และการแปลกิตาบฮิกัม (Kitab Hikam) และในขณะที่ศึกษาวิชาความรู้ ณ มีศร ท่านได้รวบรวมกิตาบเปอรุกุนัน (Kitab Perukunan) ซึ่งได้ตีพิมพ์ ณ มีศร ที่ได้รับกองทุนเพียงบางส่วนจากความจำเป็นที่ใช้ในการศึกษา (Rif'an Syafruddin and Amir Husaini Zamzam, 2015) การศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จต้องประกอบด้วยความตั้งใจ เงินทองสำหรับใช้จ่าย การสนับสนุนจากคนรอบข้าง มีเพื่อนที่ดีคอยแนะนำ มีจิตสาธารณะ มีความอดทน และดูแลต่ออัลลอฮ์ให้ประสบความสำเร็จ สำหรับต่วนฮูรฮาญี้อับดุเราะฮิดท่านมีคุณสมบัติที่กล่าวมา ในขณะที่ท่านศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัย ท่านต้องอดทนด้วยการทำงานรับจ้างเพื่อหาเงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และที่สำคัญท่านได้รับการดูแลจากพ่อแม่จนสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากต่วนฮูรฮาญี้อับดุเราะฮิดให้กับคนในสังคม ณ บ้านเกิดของท่าน จนเป็นอุลมะมาที่รู้จักของสังคม และมีลูกศิษย์มากมาย

5. คณาจารย์

ต่วนฮูรฮาญี้อับดุเราะฮิดได้ศึกษาวิชาความรู้จากต่วนฮูรซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุมาก มีประสบการณ์ และวิชาความรู้ที่ลึกซึ้ง แยกแยะในสาขาวิชาต่างๆ ของศาสนาอิสลาม

สำหรับต่วนฮูรที่ท่านได้ศึกษาด้วยมีหลายท่าน แต่ที่สามารถระบุนามได้มีดังนี้

ต่วน ฮูรฮาญี อุมร์ อะวัง ปาดัง เกอเลา (Tuan Guru Haji Umar Awang Padang Kelua)

ต่วน ฮูรฮาญี อะหมัด สูงงัย บานาร (ญารุง กวนตัน) อะมุนตัย (Tuan Guru Haji Ahmad Sungai Banar (Jarung Kuantan) Amuntai)

ต่วน ฮูรฮาญี ญัฟริ บิน ฮาญี อุมร์ เตอลุก เบตุง อะลาบิโอ (Tuan Guru Haji Jafri Bin Haji Umar Teluk Betung Alabio)

ต่วน ฮูรฮาญี อับดุเราะหฺมาน ปาสุงกัน นาโกวา (Tuan Guru Haji Abdurrahman Pasungkan Nagowa)

ต่วน ฮูรฮาญี อัสมาลิล ดิ อะมุนตัย (Tuan Guru Haji Asmail di Amuntai) (Rif'an Syafruddin and Amir Husaini Zamzam, 2015) การศึกษาวิชาความรู้จากบรรดาต่วนฮูรที่มีความรู้แตกฉานในสาขาวิชาต่างๆ ของศาสนา ทำให้ต่วนฮูรฮาญี้อับดุเราะฮิดมีวิชาความรู้ที่แตกฉานเช่นกัน และมีผลงานทางวิชาการเผยแผ่สู่สังคม

6. การเสียชีวิต

เข้าสู่ช่วงสุดท้ายของปี ค.ศ. 1933 สุขภาพของต่วนฮูรฮาญี้อับดุเราะฮิดเริ่มทรุดลง เนื่องจากภาระงานและหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบนั้นเกินกว่าที่ร่างกายจะรับได้ ในเดือนมกราคมของปี ค.ศ. 1934 ท่านได้เดินทางกลับอะมุนตัย (Amuntai) ในสภาพร่างกายที่เจ็บป่วย ในช่วงเวลาที่ท่านเจ็บป่วยนั้น ท่านได้ทำการรักษาตัวของท่าน ณ บ้านของท่านเอง โดยแพทย์จากโรงพยาบาลอะมุนตัย (Amuntai) เมื่อข่าวการเจ็บป่วยของท่านได้แพร่กระจายออกไปสู่สังคม ทำให้สังคมตกใจกับข่าวดังกล่าว ผู้คนมากมายได้เดินทางมาเยี่ยมท่านในฐานะที่ท่านเป็นที่รักของสังคม ไม่ใช่เฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในอะมุนตัยเท่านั้นที่เดินทางมาเยี่ยมท่าน แต่ยังรวมไปถึงผู้คนที่เดินทางมาจากพื้นที่อื่นๆ เช่น ตันญุง (Tanjung) เกอเลา (Kelua) กันดังจัน (Kandangan) บาราเบีย (Barabai) ปาริงจิน (Paringin) ลัมปีหง (Lampihong) อะลาบิโอ (Alabio) และเมืองอื่นๆ ในขณะที่อาการเจ็บป่วยของต่วนฮูรฮาญี้อับดุเราะฮิดได้รุนแรงขึ้น ท่านก็ไม่ลืมที่จะฝากฝังกับบรรดาศิษย์ และผู้คนที่อยู่รอบตัวท่านว่า ให้รักษาศาสนาและเผยแผ่ความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมา ในวันอาทิตย์ ที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934 ตรงกับวันที่ 19 เดือนเชาวาล ฮ.ศ. 1353 เวลา 3.30 น. ตอนเย็น ท่านได้หายใจครั้งสุดท้าย และได้กลับไปสู่ความเมตตาของอัลลอฮ์ต่อหน้าภรรยา ลูกๆ

เครือญาติ และบรรดาศิษย์ของท่านที่นั่งล้อมตัวท่านอยู่ในขณะที่ท่านมีอายุ 50 ปี หลังจากที่คุณซูรหาญี้อับดุลเราะซิดจากไป ท่านไม่ได้ทิ้งสมบัติมากมายอะไรเอาไว้เลยยกเว้นบรรดาศิษย์ของท่านเป็นจำนวนหลายพันคน ซึ่ง ณ เวลานั้นได้เป็นนักเผยแพร่อิสลามที่กะลั่นกัน ยิ่งไปกว่านั้นบรรดาศิษย์ของท่านยังได้เผยแพร่อิสลามไปถึงพื้นที่อื่นๆ เช่นพื้นที่ต่อไปนี ญาวา (Java) สุราบายา (Surabaya) สุลาวาซี (Sulawasi) และมาเลเซีย (Malaysia) ในขณะที่บรรดาเครือญาติยังอยู่ในความสงบนิ่ง และอดทนกับการจากไปของท่าน ชาวการเสียชีวิตของท่านก็ได้กระจายไปทั่ว จากคนสู่คน และด้วยการช่วยเหลือของ Soeparno Kepala PU Amuntai โดยการกระจายข่าวผ่านทางมือถือไปสู่สถานที่ต่างๆ ถึงการเสียชีวิตของต่วนซูรหาญี้อับดุลเราะซิด เช่นพื้นที่ กันดังงัน (Kandangan) บาราเบีย (Barabai) เนอการา (Nekara) ปันตัยหัมบาวัง (Pantai Hambawang) บาตูมันดี (Batumandi) ปาริงจิน (Paringin) ตันญุง (Tanjung) กาเลา (Kalua) บาบิริก (Babirik) อะลาบิโอ (Alabio) และพื้นที่อื่นๆ ในคืนนั้นเช่นกันตรงกับวันที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934 คณะจากบรรดาอุละมาอ์ สำนักงานปกครอง บรรดาลูกศิษย์ และบุคคลทั่วไป ซึ่งได้เดินทางมาจากทั่วสารทิศด้วยรถยนต์มอเตอร์ไซด์ เรือ และเดินเท้า เพื่อร่วมให้เกียรติมัยยิต เป็นครั้งสุดท้าย การละหมาดมัยยิตได้ดำเนินขึ้นในเวลา 12.00 น หลังจากละหมาดศุฮฺ ด้วยการสลับผลัดเปลี่ยนกันละหมาด เนื่องจากการละหมาดมัยยิตได้จัดขึ้น ณ บ้านของท่านเอง ในวันดังกล่าวบรรดาอุละมาอ์ได้เข้าร่วมละหมาดมัยยิตของท่านประมาณ 200 คน จากบรรดาผู้เข้าร่วมละหมาดมัยยิตทั้งหมดโดยประมาณ 2,000 คน การละหมาดมัยยิตได้สิ้นสุดลงในเวลา 15.30 น หลังจากนั้นจึงได้นำมัยยิตของท่านไปทำการฝัง ขึ้นตอนและการประกอบพิธีต่างๆ ในการฝังมัยยิตของท่านได้มีต่วนซูรหาญีอุมัหมัด อีรซัร คอดิบ (Tuan Guru H. M. Arsyad Khatib) จากอะมุนตัย เป็นผู้นำมัยยิตต่วนซูรหาญี้อับดุลเราะซิดได้ถูกฝังลง ณ บริเวณลานบ้านของท่าน ที่หมู่บ้านปากาปูรัน อะมุนตัย (Pakapuran Amuntai) ในช่วงเย็นของวันจันทร์ ที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934 ตรงกับวันที่ 20 เดือนเชาวาล ฮ.ศ. 1353 (Rif'an Syafruddin and Amir Husaini Zamzam, 2015)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าประการต่างๆ ที่ควรอภิปรายมีดังนี้ ชื่อวงศ์ตระกูล กำเนิดต่วนซูรหาญี้อับดุล

เราะซิด อัลบันญะรีย ภาระยาและบุตร การศึกษา คณาจารย์ การเสียชีวิต

ต่วนซูรหาญี้อับดุลเราะซิด มาจากครอบครัวชาวไร่ชาวนา ใช้ชีวิตเรียบง่าย มีความเลื่อมใสในศาสนา การใช้ชีวิตในครอบครัวที่เรียบง่ายสมถะเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหะดีษของท่านเราะซูลุลลอฮ์ที่มีรายงานจากท่านสะอ์ด อิบน์ สะอ์ด อัล-สาดิย ร่อฎิยัลลอฮ์อันฮุ เล่าว่า “มีชายคนหนึ่งมาหาท่านนบี ค็อลา แล้วถามว่า : โอ้ท่านร่อซูลุลลอฮ์ ได้โปรดชี้แนะแก่นัถึงงานหนึ่ง ซึ่งเมื่อฉันทำแล้ว อัลลอฮ์จะทรงรักฉัน ในขณะที่เดียวกันผู้คนก็จะรักฉันด้วย ท่านร่อซูลตอบว่า : ท่านจงใช้ชีวิตอย่างสมถะในโลกนี้ แล้วอัลลอฮ์จะรักท่าน และจงสมถะไม่โลภและ อยากได้ในสิ่งที่อยู่กับมนุษย์ แล้วพวกเขาจะรักท่าน” (Ibn Majah, n.d. : 4102) ต่วนซูรหาญี้อับดุลเราะซิด ได้กำเนิด ในปี ค.ศ. 1884 ได้ดำเนินชีวิตตามรูปแบบทั่วไปของสังคม หมายถึง เมื่อช่วงวัยเด็กก็อาศัยอยู่กับครอบครัว ศึกษาความรู้ขั้นพื้นฐาน การอาศัยอยู่กับครอบครัวในช่วงวัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญเพราะครอบครัวได้อบรมและให้ความรู้ขั้นพื้นฐานให้กับลูกๆ ในเรื่องสำคัญต่างๆ เช่นการภักดีต่ออัลลอฮ์ การละหมาดสอดคล้องกับอัลกุรอานดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า ความว่า “และเจ้าจงสั่งใช้ครอบครัวของเจ้าให้ทำละหมาด และจงอดทนในการปฏิบัติละหมาด”(สุเราะฮฺฮุญาอาละฮฺที่ 132) และสอดคล้องกับหะดีษดังที่ท่านเราะซูลุลลอฮ์ที่ได้กล่าวว่า “พวกท่านจงสั่งใช้ลูกๆ ให้ละหมาดเมื่อเขามีอายุเจ็ดขวบ และจงเขียนตีมให้พวกเขาละหมาดเมื่อมีอายุครบสิบขวบ พร้อมๆ กับแยกที่นอนระหว่างพวกเขา” (Abu Dawud, n.d. : 495) ต่วนซูรหาญี้อับดุลเราะซิด เมื่ออายุได้ 20 ปี ท่านได้แต่งงานกับ คีดี ฟาติมะฮฺ บินดี อับดุลเราะฮมาน คิดดิก มีลูกด้วยกัน 6 คน ซึ่งการแต่งงานเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับอัลกุรอานดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสว่าความว่า “จงแต่งงานกับผู้ที่เป็นโสดในหมู่พวกเจ้า และกับคนดีจากพวกบ่าวผู้ขายและพวกบ่าวผู้หญิงของพวกเจ้า หากพวกเขายากจนอัลลอฮ์จะทรงทำให้พวกเขาร่ำรวยขึ้นด้วยความโปรดปรานของพระองค์ และอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงกว้างขวางและรอบรู้” (สุเราะฮฺอันนุร อาละฮฺที่ 32) และการที่ท่านมีลูกถือได้ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแต่งงานเพื่อสืบสกุลและวงศ์ตระกูลที่ดีต่อไป

การศึกษาของต่วนซูรหาญี้อับดุลเราะซิดสามารถแบ่งออกเป็นสองช่วงเวลา คือการศึกษาในประเทศ และการศึกษาในต่างประเทศ การศึกษาในลักษณะดังกล่าวเป็นวิถีปฏิบัติของบรรดาอุละมาอ์ในโลกมุสลามายาวที่ช่วงเริ่มต้นจะ

ศึกษาความรู้ในสถานที่ใกล้เคียงกับบ้านเกิดเมื่อมีความรู้ในระดับหนึ่งก็จะเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอาหรับซึ่งเป็นสถานที่ก่อกำเนิดศาสนาอิสลามสอดคล้องกับประวัติการศึกษาของชัยคุดาอุด อัลฟะฏอนีย ท่านได้ศึกษาขั้นพื้นฐานที่พะฏอนีเป็นเวลา 5 ปี ศึกษาที่อะเจะ 2 ปี หลังจากนั้นเดินทางไปศึกษาความรู้ที่มักกะฮฺ 30 ปี และมะดีนะฮฺ 5 ปี (Ahmad Fathi al-Fataniy, 2001 : 31) ต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิดเมื่ออายุได้ 7 ปี ท่านได้จบการศึกษาอัลกุรอาน ท่านได้ศึกษาอัลกุรอานเป็นลำดับแรกสอดคล้องกับการศึกษาของอุละมาอ์ในอิสลามเช่นอิมามอัลชาฟิอียที่สามารถท่องจำอัลกุรอานได้ในขณะมีอายุได้ 7 ปี (al-Shafi'iy, 1990) ต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิดต้องจากครอบครัวเพื่อศึกษาความรู้ในต่างประเทศในขณะที่ท่านศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัย ท่านต้องทำงานรับจ้างเพื่อหาเงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวันคุณสมบัตินี้ความพยายามดังกล่าวสอดคล้องกับความพยายามในการแสวงหาวิชาความรู้ของบรรดาอุละมาอ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุละมาอ์ในโลกมะลายู เช่น ชัยคุดาอุด อัลฟะฏอนีย ใช้ความพยายามในการศึกษา 42 ปี และชัยควัน อะหมัด อัลฟะฏอนีย ใช้ความพยายามในการศึกษาที่มักกะฮฺ เรียนรู้เพิ่มเติม ณ บัฏลักมักคิส และมิศร (Ahmad Fathi al-Fataniy, 2001 : 31,52) ต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิดได้ศึกษาวิชาความรู้จากต่วนซูรูซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุมาก มีประสบการณ์ และวิชาความรู้ที่ลึกซึ้ง แยกแยะในสาขาวิชาต่างๆ ของศาสนาอิสลาม การที่ท่านศึกษาความรู้โดยผ่านการสอนจากบรรดาผู้รู้เป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการปฏิบัติของญิบรีลที่ได้มาสอนท่านเราะฮูลุลลอฮฺเกี่ยวกับอัลอิมาน อัลอิสลาม และอัลอิหฺซาน (Muslim, 2001 : 8) ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ในอิสลามต้องมีครูและศิษย์

วันอาทิตย์ ที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934 ตรงกับวันที่ 19 เดือนเชาวาล ฮ.ศ. 1353 เวลา 3.30 น. ตอนเย็น ท่านได้เสียชีวิต ในขณะที่ท่านมีอายุ 50 ปี ซึ่งความตายนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องประสบสอดคล้องกับอัลกุรอานที่กล่าวถึงเรื่องความตาย ความว่า “แต่ละชีวิตนั้น จะได้ลิ้มรสแห่งความตาย” (สุเราะฮฺอาละอิมรอน อายะฮฺที่ 185)

สรุป

ต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิด ได้กำเนิดในปี ค.ศ. 1884 ณ ที่หมู่บ้าน ปากาปุรัน (Pakapuran) อะมุนตัย อูตารา (Amuntai Utara) ฮูลู สูงงัย อูตารา (Hulu Sungai

Utara) กาลิมันตัน เซอลาตัน (Kalimantan Selatan) บิดาของท่านมีชื่อว่า หาญี รอมลี และมารดาของท่านมีชื่อว่า หัจญะ เคาะดีญะฮฺ ต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิดได้ดำเนินชีวิตตามรูปแบบทั่วไปของสังคม หมายถึง เมื่อช่วงวัยเด็กก็อาศัยอยู่กับครอบครัว ศึกษาความรู้ขั้นพื้นฐาน และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็แต่งงานสร้างครอบครัว มีบุตรเพื่อสืบตระกูลต่อไป เมื่อท่านอายุได้ 20 ปี ท่านได้แต่งงานกับ คีตี ฟาติมะฮฺ บินติ อับดุลเราะฮมาน คิตติก มีลูกด้วยกันทั้งหมด 6 คน

ต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิดได้ศึกษาความรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษาในประเทศ คือ ศึกษาวิชาความรู้อิสลามเบื้องต้น เช่น วิชาอัลกุรอาน และวิชาอื่นๆ ณ บ้านเกิดของท่าน และบริเวณใกล้เคียง เมื่อมีความรู้ในระดับหนึ่งท่านก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร ประเทศอียิปต์ ในช่วงเวลาของการศึกษาท่านได้ศึกษากับต่วนซูรูหลายท่าน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ต่วนซูรูของท่านจะมีอายุมาก มีประสบการณ์ แยกแยะในสาขาวิชาต่างๆ ของศาสนาอิสลาม จากที่ท่านได้ศึกษาความรู้จากต่วนซูรูที่มีความรู้ลึกซึ้ง แยกแยะในสาขาวิชา ส่งผลให้ต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิด มีความรู้ จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และนำความรู้เผยแพร่สู่สังคม

เข้าสู่ช่วงสุดท้ายของปี ค.ศ. 1933 สุขภาพของต่วนซูรูหาญีอัลดุรเราะฮิดเริ่มทรุดลง เนื่องจากภาระงานและหน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบนั้นเกินกว่าที่ร่างกายจะรับได้ วันอาทิตย์ ที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934 ตรงกับวันที่ 19 เดือนเชาวาล ฮ.ศ. 1353 เวลา 3.30 น. ตอนเย็น ท่านได้กลับไปสู่ความเมตตาของอัลลอฮฺ ในขณะที่ท่านมีอายุ 50 ปี มัยยิต์ได้ถูกฝังลง ณ บริเวณลานบ้านของท่าน ที่หมู่บ้านปากาปุรัน อะมุนตัย (Pakapuran Amuntai) ในช่วงเย็นของวันจันทร์ ที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934 ตรงกับวันที่ 20 เดือนเชาวาล ฮ.ศ. 1353

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- Abdullah Karim and Ahdi Makmur. 2006. **Ulama Pendiri Pondok Pesantren di Kalimantan Selatan**. Pusat Pengkajian Islam Kalimantan (PPIK) : Iain Antasari Banjarmasin.
- Ahmad Fathi al-Fataniy. 2001. **Alama Besar Dari Fatani**. Kelantan : Majlis Akama Islam Dan 'Adah Isti'adah Malayu Kelantan
- Abu Dawud. N.d. **Sunan Abi Dawud**. Bairut : al-Maktabah al-'Asriyah.
- Ibn Majah. N.d. **Sunan Ibn Majah**. S.l. : Dar Ihya' al-Kutub al-Arabiyah.
- Nur Hidayatullah. n.d. **Pena Muassis**. s.l. : s.n.
- Rif'an Syafruddin and Amir Husaini Zamzam. 2015. **Manaqib Tuan Guru Haji Abdurrasyid Muassis Pondok Pesantren Rasyidiyah**. Amuntai Kalimantan Selatan : Pondok Pesantren Rasyidiyah Khalidiyah.
- al-Shafi'i. 1990. al-Um. Bairut : Dar al-Ma'rifah.